

MAGYAR KURIR.

Bécs, Pénteken, Aprilis 9dikén, 1824.

Spanyol Amerika.

A' Mártz. 22dikei Londoni Ujság-levelek bővebb világosításokat közölnek azon Mexicói dolgokról, mellyek ottan Jan. utóbbi napjaiban történtek:

Plymouth, Mártz. 20d. 1823.

F. h. 18d. érkezett meg - ide Havannahól 22 napok alatt Kapitány Phillimoreval a' 46 ágyús Thetis, magával hozván Ward Urat hivatalos - levelekkel együtt. Ez a' hajó Febr. 4d. indult Vera-Cruzból Havannahba. Az előtt néhány napokkal Mexicóban lázadás ütött ki, mellynek indítója Lobato nevezetű Brigadéros-Generális (hajdan esizmadia mester-ember) vala; hanem ezen lázadás csakhamar lecsillapított, 's a' fő részesek elfogattak. A' midőn a' Thetis megérkezett Vera-Cruzba, a' várost csaknem egészen üresen találta, mert a' lakosok kitakarodának belőle azonszakadatan ágyúzás miatt, mellyel, a' mind spanyol kézen lévő Szan Ulua kastélya reájok tüzelt. Ezen, házaikból kiköltözöttek palmasfa levelekből készített gúnyhókban éltek egy egészségtelen posványos térségen, melly miatt 5000-nél többfelhalt közülök. Az előkelőbb lakosok Xalapába mentek 70 (ánglus) mértföldre Vera-Cruztól, a' kereskedés pedig Alvaradóba nyomult, melly kikötő Vera-Cruzhoz minthegy 40 (ánglus) mértföldnyire fekszik délfelé. Három héttel a' Thetisnek Vera-Cruzból lett megindulása előtt megszünt tüzelni Ulua kastélya, 's a' Vera-Cruzi lakosok közül sokan haza mentek.

A' Thetis 500,000 Piasztert s' 300 láda kosenillabogarat hozott.

Más, Mexicói levelek, úgy adják elő az ottani zendüléscset, mint azon felek versengésének következését, a' mellyek az uralkodás felett vetélkedének. Úgy látszik hogy Szantana és Lobato Generálisok némelly seregeket gyűjtének egybe, 's azt kívánták, hogy Michelena és Dominguez Urak, mind ketten a' végrehajtó hatalom' tagjai, tisztségeikből tételnének-le. Lobato Jan. 23d. egy Proclamatiót bocsátott ki, mellyben azt állította, hogy a' Spanyolok, a' legjobb helyeknek lévén birtokában, gyalázatos szolgálót kívánnának béhozni. A' végrehajtó hatalom rendszabásokat akart tenni ezen katonai függetlenség' elnyomására; hanem Lobato, mihelyt ezen határozásnak hírért meghallotta, azonnal a' kaszárnnyákba vonta-egybe minden seregeit, 's azt izenté a' Congressusnak, hogy azokat Mexicóhól mind kiviszi, ha Michelena és Dominguez le nem tételnének, 's velek együtt mind azon régi Spanyolok 's azon közönséges tisztviselők számkivetésbe nem küldetnének, valakikről csak tudva vagyon, hogy a' függetlenség' ügye iránt ellenséges indulattal viseltetnek. A' Congressus eleinte mérgesen felelt, 's azon volt hogy Lobato és részesei tennék-le fegyvercillet. Ezt azonban a' Generális nem alarta cselekedni, 's így a' Congressus lejjebb bocsátotta a' hurokat, 's a' Generálisal alkudozásokba ereszkedett.

Jan. 24d. gyűlést tartottak a' Mexicói Generálisok és hadi Kormányzók,

hogy tanácskoznának a' fő hatalmú Congressusnak azon kívánsága felett, melly szerint ők fegyvereiket tegyék-le, 's hódoljanak-még a' fennálló végrehajtó-hatalomnak, ha ez voltot megígéri nekik, hogy a' Spanyolokat számkivetésbe küldi. Ezen Tisztek következő határozásokat tevénnek: 1) Fegyvereiket elébb le nem teszik, míg csak a' főhatalmú Congressus a' végrehajtó hatalmat olly Amérikiainak nem adja, kik hazafitái gondolkozással bírnak; 2) Az Európai Spanyolok általánfogva, ugy szinte mind azon Amérikiainak is, kik a' szabadság ügyéhez kevés vonszódással viseltetnek, tétessenek-li hivatalaikkól addig, míg a' spanyol Nemzet az Amérikiai szabad Státusokhoz viseltető ellenséges szándékairól le nem teszen, 's azoknak függetlenségeket meg nem ismeri; 3) Minekelőtte jelenvaló czikkelyek elfogadtatnának, addig a' határozóknak személyes hátorságáról feleljen a' Képviselői-gyűlés, melly ha ezt annak idejében nem cselekedné, határozó a' fő-várost el fognák hagyni, 's oda venni magokat, a' hova Fő-vezérjek, Jose Mária Lobato Polgár-társok rendeli.

Erre Michelena és Dominguez még az nap egy Proclamatiót bocsátának közre, mellyben kinyilatkoztatták hogy Lobato visszazalt a' benne helyheztetett bizodalommal, és hogy a' főhatalmú Congressus tekintetbe nem venné az ő kérését mind addig, míg csak a' fegyvert le nem tenné. Elkora' seregek nagylármával kívánták hát-ralévő hópénzeket. A' zendülés Jan. 27-dikéig tartott, 's azt végre hathatós rendszabásokkal, minden vérontás nélkül nyomák-el a' Congressus és a' végrehajtó hatalom, látván hogy különben egész lételeket kockáztatnák. Az Igazgatás elfogott 22 Tisztet. Bizonyos Stabolly nevezetű, egyike a' lázzadás indítóinak, hadi törvényszék által halálra ítéltett 's Jan. 28d. megöltetett. A' többi elfoga-

tott Tisztek is ugyancsak hadi törvényszék elébe fognak állíttatni. Generalis Lobato, jollehet feje vala a' zendülésnek, maga személtére nézve bocsánatot nyert. Jan. 31d. a' csendesség Mexicóban ismét helyre állíttatott.

Spanyol Ország.

A' Moniteur jelenti Madridból Mártz. 16dikáról: „A' Castiliai tanács Elölülője kerülő-levelet bocsátott a' tartományokbeli polgári fő tiszti-hivatalokhoz, mellyben tudokra adja, hogy Ő Felsége örömmel veszi azon hódoló irasokat, mellyeket az Országbeli városok és faluk hozzája küldöznek; és hogy Ő Felsége helybe hagyja azon czikkelyket, mellyeket ugyan azok ajánlanak arra a' végre, hogy általok a' Státusnak a' pártoskodásból vett sebei meggyógyossassanak; hanem né-mellyeknek hőkételensége, kik hibásan azt hiszik, hogy az etíle gonoszokat egyszerűen el lehet hártani, Ő Felségének jó-ra czélzó szándékait néminémű tekintetben veszedelmeztetik. Sőt ezen buzgókodás még akadályoztathatja és gátothatja is Ő Felségének atyai czélijait; mert, ha ezinte minden Jobbagynak meg vagyon is az arra való jussa, hogy a' mit a' Király' és Haza' javára nézve hasznosnak tart, mind azt elébe terjeszthess Ő Felségének, de arra ninesen jussa senkinek, hogy kinyomtatias-a azon hódoló-irasokat, mellyek forrásba hozzák a' közönség' gondolkozását, 's ollyas jól meg nem gondolt rendszabásokat és határozásokat szülhetnek, mellyek jöllehet igazságosak léyennek, szükséges még is hogy előbb gondosan fontolóra vétessenek. — Az országos Regenség, tavaly Sept. 27d. költ Decretumánál fogva minden Katonai Collegiumokat és Académiákat eltörölt. Most pedig Ő Felsége azt rendelte hogy állítsák-fel egy katonai Collegium, melly au-

nyi szakaszokra osztassék-fel, a' hány féle neme legyen a' katonaságnak, 's ezen Collegiumnak valamely tartománybeli fő-varosában legyen a' helye. Egy, Generalisokból álló tanács fog plánomot készíteni ezen Collegiumnak elrendeltetésére nézve, és hogy benne miként folyjanak a' lecztek. — Lima-i levelek szerint a' Perui Insurgens-Igazgatás a' Callaói kikötőben mind azon kereskedő-hajókat elfoglaltatta, mellyek Gen. Szanta-Cruz megvertetésének következtetésében, a' parton szétvedezének.

Márcz. 8d. egy Financziái Decretum jelent meg, egy befűggőleg a' Febr. 4d. költ határozásokkal, mellyeknél fogva a' közönséges adósságra nézve, eltörő-fundus és számolási biztosság állíttatott fel. „Az ezen két rendbeli határozások által elrendelt munkálódások“ mond ezen említett Financziái Decretum' előjáró-beszéde „mer most oly karta helyhezietnek lennünk, hogy felszámíthatjuk mennyire terjednek a' Státus adósságának eltörlesztésre ajánlatot eszközök, 's meghatározhatjuk, mit tethünk a' Státus hitelezőjének javokra, a' nélkül hogy bé kellenek várnunk mi jó li utóbb a' számbavevéseiktől, és lövebb határozásokat is tethünk arra nézve, hogy általok a' bizodalmat, melly leginkább megkívántatik a' közönséges hitelre, örökösen megfundálhassuk. Uly szempontból indulván ki 's gondolóra vévén, a' mit az eltörő fundus' Directora ezen pénztár' öregbítésére, a' nagy adósság-könyv' formájára nézve elébem terjesztett, rendelem: 1) A' közönséges adósság' nagy könyve ezenel megnyitattik, 's a' megismért tőkepenzkek világos szavakkal fognak belé íratatni. 2) A' nagy adósság-könyv' elébe fog függesztetni, ez annak felállításáról szóló Febr. 4d. költ Decretum, 's azon kívül ezen jelenlévő is. 3) A' nagy könyv, három záros ládában fog tartatni; 's kul-

csai közül egyik a' Státus-tanácsosra, a' béjegyzés biztossága' Előülőjére; a' másik az eltörő fundus' Directoriára; a' harmadik a' Financziái-tanács' legidősbik Fiscalisára bizattatik. 4) A' béírásolkra figyelő Biztosság fog állani egy Státus-tanácsoskól, mint Előülőből; az eltörő fundus' Directorából, két Financziái Tanácsosokból, és a' Financziái-tanács' legidősb Fiscalisából. 5) Ezen Biztosságnak foglalatosságai, mellynek tagjait magam fogom kinevezni, ezek: a) javalattot adni előmbe azon summákról, mellyek előleges számbavevés szerint, a' nagy könyvbe léíratathatnak; b) jelen lenni, midőn a' tőkepenzkek a' nagy könyvbe béíratatnak. 6) Királyi Decretum nélkül semmi adósságot nem lehet a' nagy könyvbe béírni. 7) Olyan adósságot sem lehet béírni, mellynek eltörlesztésre 's interesének fizetésére elegendő jövedelem nincsen. 8) A' nagy könyvbe való hiteles béírások, valóságos és séríthetlen adósságoknak tartatnak. 9) Az adósság bizonyos meghatározott időkhöz 's feltételen fog lefizettetni, 's interese is pontosan fizettetik pengő pénzben minden meghatározandó időszakosokként. 10) Ez-elsőben, a' nélkül hogy erre nézve javalatra lenne szükség, 600 Millio Real fog a' nagy. könyvbe béíratatni. 11) Ezen 600 millio Reálnak négy pro-Centummal való interessére, 's a' tőkepenzkek lassanként fizetésére, esztendőnként 30 millia Reál fogok kimutatni. 12) A' mi ezen summából esztendőnként lerovódik, annak helyébe más summák íratathatnak. 13) A' nagy könyvön kívül, mellyhe csupán oly adósság íratathatik bé, mellynek kifizetésére fundus van, még más két könyvek is lesznek az eltörő-pénztárnál, mellyeknek egyike arra való, hogy a' meg nem fundált interesű folyó adósságot, a' másik az interesetlen adósságot mutassa ki. 14) A' meg nem fun-

adált interesű adósság, a' számadásnak mértéke szerint fog a' közelébbi cikkelyben megnevezetett könyvbe feljegyeztetni. 15) Mihelyt ezen könyvbe 50 millió béjegyeztek, ezen summa azonnal a' nagy könyvbe vitetik-átal, 's ez 50 millióként így megy mind addig, míg 200 millió fog beíratatni. 17) Ha valamely gyülekezet olly keresettel állana elő, mely a' 15d. cikkelyben nevezett summát meghaladná, az ebből egy harmadrésznél több bé ne íratassék. 18) A' kövelebb említett summa interessének fizetésére, 's annak apródonként való fogyasztására, kimutatok esztendőnként 12 millio Reált. 19) A' folyó intereses adósság, mely a' 18d. cikkely' sínormértéke szerint töröltetik- el, minden esztendőben, hasonló summáról szöllő, interesttel ne járó adósság- levelekkel pótolassék-ki. De ezek a' nagy könyvbe bé nem íratassanak, ha az interes nélkül folyó adósságok' könyvébe fel nem jegyeztettek. 20) Az intereses folyó adósság, mely megfundáltatik, papirosokban fog kiadattatni, mellyek beírasi-czéduláknak neveztetnek, altalírasnál fogva eláthatók és egyenlő 5 pro-Centum interesttel fognak járni. 21) Ezen czéduláknak formájok, értékek és azon módjok melly szerint a' tőkepénznek nemzeti becsét, a' felemelt intereshez képest alább szállíthassák, különös rendszabásnál fogva fog meghatározatni. 22) Azon kölcsönvételek, mellyekre a' folyó szükségek által kényszerítetünk, a' nagy könyvbe íratassanak az 5d. és 6d. cikkelyekben megírt módok szerint, míg nem ezen kölcsönözés 800 millióra telik; melly summa interessének pontos fizetésére, 's a' tőkepénznek apránként való visszafordítására, esztendőnként 48 (némmely Ujságok itt 18 milliót írnak) millió Reált mutatol-ki. 23) A' nagy könyvbe beíratott kölcsönvétel eltörlese esztendei egy

pro-Centummal fog történni, 's a' Contractusok ezen fundamentom szerint kötetnek. 24) Az igen akaratom, hogy mindenféle Státus adósságokra nézve a' körülállásokhoz képest kevézesssel legyenek, az interestellen adósság eltörletésére, esztendőnként 3 millio Reált mutatol-ki. 25) Az interestellen adósságot papirosak fogják ábrázolni, mellyek számozasi- czéduláknak neveztetnek; ezek formájokat és tulajdonságokat is különös rendszabas határozza majd meg. 26) Az eltörlo-pénztár 's a' számolási Biztosság költségeire ez idő szerint 2 millio Reált mutatol-ki esztendőnként. 27) Minthogy a' feljebbi cikkelyekben az eltörlo intézetnek különféle szolgálataira 100 millio Reált mutattam-ki esztendőnként, e' szerint a' nevezett pénztárt 100 millióval kell megfundálni azon 80 millió helyett, mellyet a' Febr. 4d. költ Decretumnak 3d cikkelye határozott volt; ezenkívül feltartom még magamnak azon jussomat, hogy ezt a' summát a' szerint nevelhetem, a' mint azt a' Státus' Financiaja engedni fogja. 28) Az eltörlo-pénztárnak illy megfundáltatásáért, koronának minden jövedelmét leköttöm zalogul. 29) Az eltörlo-pénztár' Directora, Financz-Miniszteremnek kezeibe fogja hitét letenni. Költ a' Palotában Mártz. 8d. 1824."

A' Gaceta de Madrit Mártz. 17d ezen Decretumról elmélkedvén, így végezi beszédét: „Kiki tudja, hogy azon állapotban, mellyre Spanyol Országot a' pártoskodás' rendetlenségei juttaták, igen szükséges dolog a' nagy gonoszoknak orvosol tatása. Kevés idő alatt kell felépíteni, a' mit a' pártoskodás három esztendőnél többre terjedő idő alatt elrontott; Armadát kell formálnunk, melly benn nyugodalmunkat, künn pedig, függetlenségünket állandóvá tehesse. Ezelőtt az Armadára tett kölcségek bizonyos időszak-

szokként és egymásután történtek; most pedig elkerülhetetlen, hogy egyszerre történjenek, és hogy magunkat elszanjuk azon áldozatokra, melyeket tőlünk a' szükség kíván. Végre megvárják Amerikai rokonaink, hogy az Anya-ország nékiek védelmező karját nyujtsa, mellyel fogva kinevezsek lehessen a' nyugodalomra. Ha a' csendes Oceánra néhány hadi hajókat küldenénk, megfundálhatnánk Peruban a' spanyol fegyvernek diadalmát; néhány hadi seregnék az Antillák szigetlekkeli birtokainkra való szállítása által, hasonlóképen megfundálhatnánk az Amerikai száraz földel határos részt; 's nem sokba kerülne, hogy Mexicóban újra Castilia' zászlóját lobogtathatnak. Hogy az ember egyszerre onyiféle különböző tárgyakra fordíthassa figyelmét, mellyek pedig mind szoroson megkívánják az Igazgatás' gondoskodását, arra pénz, még pedig sok pénz kell. A' nem egyhamar lehető gazdálkodásra várakozni, mellyet Financziánk' új planumától reménylhetünk, annyit tenne, mint azon védelmei, mellyet oly nagy hasznok valóban megérdemelnek, más időre halasztani, a' mikor talán már sikere sem lehetne."

Franciaország.

A' Deputátusok Kamarájának Mártz. 26-ikái ülésében következő beszéddel belt-ki Dudon Ur, Benjamin-Constant a' Őrnak gyűlésekre való bocsáttatása ellen: Uraim! Csudálni lehet, hogy Benjamin-Constant Őrnak választatásáról oly rövid tudósítást kelle hallanunk. Nem volt vele mit titkolódnai, hogy erre nézve fontos kérdések fognának támasztatni, 's a' felől maga Benjamin-Constant Őr is tudósított. Bizony ugy látszik mintha ömagán és rajtam kívül nem tudná senki a' Kamarában, hogy ő nem bír

azon tulajdonságokkal, mellyek egy Deputátusban megkívánatnak. Nem fortélyos úton kezdek én a' dologhoz, mint a' tegnapi ülésben történt efféle tárgyban, én törvényesen kelek ki Benjamin-Constant Őrnak választatása ellen, azt állítván, hogy Benjamin-Constant Őr nem bír olly tulajdonságokkal, mellyek az embert azon szerencsében részeltethetik, hogy a' törvényhozó Kamarának tagjává lehessen. Reméylem elhiszi a' Kamara, hogy nem az ő ellene való ellenségeskedés' lelke szól belőlem, midőn választatását megtámadom. Mert különben, ha csak ugyan arra vagyunk már kárhoztatva, hogy itten velünk több személyek is üljenek, kiknek vélekedések az övéhez hűz, akkor meg kell vallanom, hogy mind azok között őtet elsőnek tartanám.

Giardin. (hathatósággal) Sőt inkább a' kirekesztetésben tartaná őtet elsőnek Uraságod.

Dudon. A' dolog sokkal fontosabb, minthogy efféle olmes közbeszóllalásra feleljek. Mondom ismét, hogy elsőnek tartanám; mert legalább nem bocsátkozott ollyas oratori beszédekbe az előbbeni ülések' alkalmatosságával, mellyek általmás tag (Manuel) keménységgel-banas' rendszabásait érdemlette. Ha sajnálom is ugyan, hogy ollykor veszedelmes principiumokat állít, de a' helyett meg vagyok még is az a' gyönyörűségem, hogy tőle mesteri mód elgondolt beszédekkel halhatok. 'S ki mondjam egészen? Benjamin-Constant alkalmas ellentétl; mivel annyit írt, hogy csaknem mindenkor tulajdon munkájában feltalálja az ember a' feleletet arra, a' mit éppen mondott. 'S jelenvaló alkalmatosság erről Uraságotkat újokban meggyőzheti.

Benjamin-Constant Őr nem lehet tagja a' Kamarának, mivel, hogy valaki ezen megbecsültetésben részesülhessen, Fran-

ezianak kell neki lenni, melly csupán három módocon eshetik meg, u. m: születés, származás és honnositás által. Honnositást mondok, nem polgárrá léteelt, mert ezen különös jussokra nevezte Patensek vagyunk, mellyek más formában adatként, 's egyeaul a' Ministeriumtói függenek. — Elsőben is azt mondom, hogy Benjamin-Constant Úr nem Francia, 's erre több bizonyág nem kell, minihogy ő 1770-ben született Lausanneban. — Hogy nem Francia, származás által is, erre nézve csupán azon okleveleket kell használnom, mellyek Benj. Constant Uról magától eredtek; ugyanis ő ma azon különben ártatlan de egy kevéssé aristokratái örömet szerezte magának, hogy meghatalmaztatásaira ügyelő tisztihivattnak, a' maga familia-ágaztát terjesztette elébe, mellyből ezeket látjuk: Benjamin-Constant Úr származik Augustin Constant de Rebecquetól, ki Francia Országot 1605-ben elhagyá. Kérem a' Datumokat jól észben tartani; fontosok azok, egybefüggésben lévén bizonyos Actának vizsgálatával, mellyről a' vitatásnak másik szakaszában leszen szó. A' nevezett Augustin de Rebecque, nem a' vallás miatti hagyá ide Francia Országot; hanem ezen lépésre egyéb okok kényszeríték mellyeket alább fogunk megérteni; 's etől sok függ azon határozásra nézve, mellyet fognak tenni az Urak. Aug. Rebecque Genevában telepedett-meg, 1638-ban született egy fija, ki Aug. Const. de Rebecque név alatt ottan a' legfőbb tisztségeket viselte; ettől származnak a' két Constantok, kik közül egyik (Benjamin) a' Svékusnál vállalt szolgálatot, 's 1814-ben Parizs falai alatt volt a' Szövetségessel; a' másik, minelutána Genevában vezetes tisztségeket viselt volna, Francia Országba jött, hanem 1792-ben ismét visszatért Genevába. Ezek szerint Benjamin-Constant de Rebecque Úr, mint

látják Uraságtok, olly szüléltől származik, kik 1695-olta Genevában tartanak; 's annak bizonyágaul hogy a' kéreésben forgó Úr nem tartotta magát származásánál fogva francia Polgárnak, elég az hogy 1796-ban a' Directoriumhoz felvámódott francia Polgárnak ismertetes véget; de keresete visszavetettet. Azzal az Ötszáz-zemélyes tanácsnak adta-bé kéretem-levelet erre nézve; hanem ez sem ismerte-meg francia Polgárnak.
(Folytatása következik).

Nagy Britannia és Irlandia.

A' Belső-Miniszter Peel Úr az Alsó-Háznak Mártz. 24d. tartott ülésében, az idegenekről szóló törvény-javallatnak megújittatását kívánta. A' Haz 75 voks ellen 130-czal azt határozta hogy erre nézve törvényt kell előterjeszteni. A' törvény-javallat azonnal felolvastatott elsőször, 's második felolvastatása Mártz. 26dikára halasztatott.

Marseillei levelek jelentik, hogy az Anglus osztály Fő-vezére és az Algír Dey között szerződés kötött, mellyben a' Dey megígérte, hogy a' Lord Exmoulhal kötött szerződéshez erentül pontosan fogja magát viselni, 's a' Keresztyéneket nem fogja rabszolgák gyanánt tartani. — A' Spanyol foglyoknak már azolta jobb dolgok is vagyunk. — A' Hollandiai hajós osztály Mártz. 22d. Algír előtt felküdött.

A' multkor említett, új hadi találmányról így szöll egy francia Újság: „Anglus Ingenieur Perléns szerencés próbákat tett, az ágyúknak, puskapor helyett, víz-gőzzel való megtöltésekre nézve. E' szerint a' golyóbis két annyira megyen mint másként. Egy hiszik hogy különösen a' hajókon, mellyeken a' Batteriák mindég egy helyben maradnak, 's a' puskapor' gőze a' tetőn ké-

zött igen alkalmatlan, ezen új találmányai felette nagy haszonnal lehet élni.

~~~~~

A' feljebb említett, idegeneket illető törvény-javallatra nézve azt kérte (mai Ujság-levelek szerint) a' Belső-Miniszter; hogy az két esztendőre újították-meg, mert azon mozgásoknak állájában mellyből most kezd kivergődni Európa, kevesebb idő nem elégséges. Azon törvény-javallat szerint jussa vagyon az Igazgatásnak az idegenek' eltiltására. Ha valamelyik nem akarna engedelmessé válni egyszerre, egy hónapra fogságba tétetik, 's ha másodszor sem engedelmessé válik, egy esztendőre csukatik-bé. Ha pedig látja az Igazgatás, hogy az idegen csakugyan nem akar szépszerint menni, elfogattja, 's erővel hajóra viteti. Jóllehet különben, mond a' Miniszter, ez a' törvény 1816 oltá mindenkor megújított, de azzal az Igazgatás még is olly kevésbé élt vissza, hogy 1816 oltá csupán 17 személyek kénytelenítették illy erőszakos módon elmenni. Azt mondták ugyan, hogy ez külső Hatalmasságok' kérésére történt, hanem valósággal az volt az oka, hogy az Igazgatás teljességgel nem volt megelégedve azon embereknek principumokkal és magok viselletekkel. Azonban az idegenek annyira meg is vagnak elégedve az Anglusoknak a' vendégekhez viseltő barátságokkal, hogy számaok, melly 1818-ban 20.000 most 26,500-ra telt. Különben a' kik ezek közül két esztendő oltá lakoznak itten, 's magokat ekkoraig becsületesen viselék, kiknek számaok szinte 10.000-re tétetik, nem tartoznak röbbé az idegeneket illető törvény alá. — A' többiere nézve

annyival is inkább szükséges a' törvényt megújítani, minthogy mindegyre növekedő számaok 's némelly részének feszült gondolkozása módja, ha a' törvény meg nem újították, kevés hónapok múlva annyira mehet, hogy ellenek majd keményebb rendszabásokhoz kénytelenítettünk nyúlni. Ezen embereknek azért azt kell mondanunk: adunk tincsteket menedéket, hol nyugodalmasan 's bátorságban élhettek; de ígérjétek meg viszont ti is nekünk, hogy Igazgatásaitok ellen való cimboraságok forralásával ti sem sértitek-meg a' mi nyugodalmunkat és bátorságunkat. Itten, a' mint a' Miniszter megjegyzi, nem csupán valamely lehető esetről vagyonszó, hanem valósággal találatnak az idegenek között, kik csupán azért jöttek Angliába, hogy hazájok Colóniáinak fellázasztásában itten teljes bátorsággal munkálódhassanak. Hát vallyon ilyen vétkes czélokot segítsen e elő Anglia?

University Library Cluj

April. 8d. a' Státus - papiro-sainak közép-árrok:

Státus Kötelező levele 5 pCtmal Conv. P. 98 7/16
 Ugyan az 2 1/2 p Ctmal Sorsvonásos Költsön
 1820-ról C. P. 143 1/4 Ugyan az 1821-ről 100 C. P.
 Bizonyítás 1821 d. Költsönről 100 ftért C. P. —
 Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 pCtmal 49
 1001 3/5 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 Bank
 Actia 1071 9/10 for. C. P. Cs. Arany —

~~~~~

*A Gabona négy fő nemeinek árrok
általában Mártz. 29. Ap. 3d.*

(Mérőjét garasra számlálva V. Czban.)

	Búza.	Rozs.	Arpa.	Zab.
Bácsben Mártz. 30d.	127	—	51	40
— Apr. 3d.	126	65	51	41
Stockerauban Mártz. 29d.	106	65	43	30
Fischamenden Mártz. 30 es Apr. 1d.	55	35	32	32
Nagy Enzensdorfon Mártz. 31d.	117	64	38	30

~~~~~

Magyar Ország.

F. h. 3d. így írnak a' Hazai Tudósítások: „Keszthelyről Mártz. 25d. Ha a' külföld dicsekedve emlégeti jelesebb talentumú férjfiat, nem lehet magunk megalacsonyítása nélkül elhalgatnunk olly nevezetes számoló tehetséget, melly azokat is feljülhaladja, kiket a' külföld előadása után csudálni szoktunk. Ugyan is itt Keszthelyen mostanában Gymnasiuméeli Professor Fő - Tiszt. Pinter András Úr a' Csornai Praemonstratensis szerzetes Kanonoknok közül való Pap, különben Ns. Szala Vármegyében fekvő Szala-Koppányi születés, nem maga-fogatásból, hanem barátságos mulatságból, sok derek és értelmes férjfiak előtt, olly szembetünő számoló tehetséget mutatott, mellyen inkább lehet bámulni, mint Zerach Colburn Amerikai ifjút Párizsban csudál-

lák. Ugyanis minden hosszszas gondolkodás nélkül kimondja ő mennyit tégyen 9 czifrából álló szám sor, ha két, három, vagy négy czifrával sokszoroztatik. Továbbá, a' 9 egyes számok közül akár-mellyiket, mennyit tégyen, ha tizszer egymásután a' Factumok általa sokszoroztatnak, p. o: $7 \times 7 = 49$; $7 \times 49 = 343$; $7 \times 343 = 2701$'s a' t. Hasonlóképen hosszszas gondolkodás nélkül megmondja akárminő 7 vagy 8 czifrából álló szám-sor, micsoda Factorokból támad; így azt is: mi légyen a' gyökere akár-melly 7 czifrából álló tökéletes negyelletnek (quadratum). Vagy azt is: hány órát, vagy minutumot tesznek 20 — 25 esztendő, hónapok vagy napok, és pedig olly gyorsasággal, hogy csak-nem a' feladónak szavait, vagy leírását feleletével megelőzi. Mind ezen kívül történtek ollyan esetek, hogy a' feladó előre kiszámlalta a' feladandó számokat, de számolásában hibázott, és így midőn Fő-Tiszt. Pinter Úr a' feladásra meg-felalt, hibásnak mondotta; de P. Úr áh-atatosan megmaradván első kimondása mellett, sürgette a' figyelmetesebb fel-számolást, 's így a' feladónak elkövetett hi-báját világosságra hozta. Illy jeles és valóban rendkívülvaló tehetséget, ámbár a' szerencsés elme azt csekélynek tartja, méltó Nemzetünk' dicsőségére, 's a' kül-földdel való összehasonlításra közönséges-sé tenni, 's ugyan ezen elhíresztelés által Nemzetünket arra serkenteni, hogy ma-ga fíjait ismerni és becsülni tanulja, 's a' rendkívülvaló talentumokat tisztelettel emelje-ki, és fíjaiban maga magát is be-csülje-meg, ne csak az idegeneket, sok-szor méltatlanokat csudálja. A' tisztelt Kanonok Úr most 27 esztendő."